

Srednja zdravstvena šola Celje

TATTOO

Avtorici:

Maja VERVEGA, 2. kt
Anja ŠKOFLEK, 2. kt

Mentorica:

Sonja CESAR, dipl. m.s., kt

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2008

ZAHVALA

Zahvaljujeva se najini mentorici, gospe Sonji Cesar, dipl. m.s., kt., ki naju je vodila skozi raziskovalno nalogo.

Zahvala je namenjena tudi vsem ostalim, ki so nama bili v veliko pomoč pri izdelovanju raziskovalne naloge:

gospe Maji Antonič, prof., za lektoriranje,

gospe Olgi Štancar, dipl.m.s., za strokovno recenzijo,

gospodu Albertu Trnovšku, univ. dipl. inž. str., za pomoč pri tehnični obdelavi raziskovalne naloge in nenazadnje tudi gospe Urški Poček dipl.m.s., ki nama je s svojim znanjem in izkušnjami dopolnila raziskovalno nalogo.

Zahvalili bi se tudi dijakom SZŠ Celje, ki so naju z izpolnjenimi anketami pripeljali do pomembnih zaključkov.

“Na zemlji ni naroda, ki ne bi poznal fenomena tetoviranja”

(Darwin)

“Pokažite mi človeka s tetovažo, pa vam pokažem osebo z zanimivo preteklostjo.”

(Jack London)

“Razlika med tetovirano osebo in tisto, ki nima tetovaž, je v tem, da je tetovirani osebi vseeno, ali ste tetovirani ali ne.”

(Napis na vratih tatu studija)

“Dve vrsti ljudi sta: tisti s tetovažami in tisti, ki se bojijo ljudi s tetovažami.”

(Neznani avtor)

“Mož brez tetovaž je bogovom neviden.”

(Pregovor staroselcev z Bornea)

“Lepota sega pod kožo, tetovaža pa gre vse do kosti.”

(Vince Hemingson)

POVZETEK

Sva dijakinji drugega letnika Srednje zdravstvene šole Celje, smer kozmetični tehnik. Že nekaj časa se ukvarjava z različnimi tehnikami risanja. V zadnjem času pa naju zanima predvsem okraševanje telesa. Odločili sva se, da podrobneje raziščeva področje tetovaže, ki je med mladimi priljubljeno. Zanimalo naju je, kako nastane tatu, kako dobro tetovažo poznajo dijaki in ali se zavedajo posledic le-te, kako je želja po tatujih dandanes razvita med mladimi, kakšni tatui so trenutno priljubljeni in ali se da tetovažo tudi odstraniti. Da pa bi dobili boljši vpogled v postopke tetovaže, sva prosili tatuatorko U. P., ki nama je z veseljem pomagala odgovoriti na zastavljena vprašanja.

Delo je potekalo s kombinacijo teoretičnega in raziskovalnega dela.

Iz dobljenih rezultatov ankete je razvidno, da dijaki na naši šoli nimajo izdelane tetovaže, ampak si jo želijo narediti. Pri dijakih so najbolj zaželjena mesta za tetovažo hrbet in roke. Najbolj priljubljeni motivi so kitajski znaki. Dijaki se zavedajo posledic tetoviranja, zato dajo pomen tudi kvalifikaciji tatuatorja. Mnenja so, da tetovaže ni možno odstraniti. Edina metoda, ki jo poznajo, je laserska metoda.

Opomba: angleško različico Tattoo sva v raziskovalni nalogi uporabili le za naslov.

KLJUČNE BESEDE

Tatu / tatuator / tetoviranje

Kazalo vsebine:

Kazalo slik	6
Kazalo grafov	7
1. UVOD	8
1.1 NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE	9
1.2 HIPOTEZE	9
1.3 RAZISKOVALNE METODA DELA	9
1.3.1 VZOREC	9
1.3.2 INSTRUMENT MERJENJA	9
1.3.3 ZBIRANJE, OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV	9
2. TEORETIČNI DEL	10
2.1 ZGODOVINA TETOVIRANJA	10
2. 3 TIPIZACIJA TETOVIRANJA	12
2.3.1 ETNOIDENTIFIKACIJSKO TETOVIRANJE	12
2.3.2 SIMBOLNO TETOVIRANJE	13
2.3.3 NASLEDNIŠKO TETOVIRANJE	13
2.3.4 RELIGIOZNO TETOVIRANJE	14
2.3.5 LJUBEZENSKO TETOVIRANJE	14
2.3.6 TETOVIRANJE VZDEVKOV	15
2.3.7 TETOVIRANJE POVRAČILA, MAŠČEVANJA	15
2.3.8 TETOVIRANJE STOPNJE ALI RANGA	16
2.3.9 POKLICNO TETOVIRANJE	16
2.3.10 TETOVIRANJE LEPOPNIH DODATKOV, NAKITA	17
2.3.11 TETOVIRANJE ZAOBLJUB	17
2.3.12 TETOVIRANJE POMEMBNIH PRELOMNIC	18
2.3.13 OBSCENO TETOVIRANJE	18
2.4 ZDRAVSTVENE POSLEDICE TETOVIRANJA	19
2.5 POSTOPEK TETOVIRANJA	19
2.5.1. PRED TETOVIRANJEM	19
2.5.2 POTEK NA DAN TETOVIRANJA	20
2.5.3 NAVODILA PO TETOVIRANJU:	25
2.6 ODSTRANITEV TETOVAŽE	26
3. RAZPRAVA	34
4. ZAKLJUČEK	36
5. LITERATURA IN VIRI	37
6. PRILOGA	38

Kazalo slik:

Slika 1: Primer tetoviranja v starem Egiptu	10
Slika 2: Izdelava tetovaže pri Japoncih	11
Slika 3: Etnoidentifikacijsko tetoviranje	12
Slika 4: Simbolno tetoviranje	13
Slika 5: Nasledniško tetoviranje.....	13
Slika 6: Religiozno tetoviranje	14
Slika 7: Ljubezensko tetoviranje	14
Slika 8: Tetoviranje vzdevkov.....	15
Slika 9: Tetoviranje povračila, maščevanja	15
Slika 10: Tetoviranje stopnje ali ranga – Davidsonov klan (Davidson clan)	16
Slika 11: Poklicno tetoviranje	16
Slika 12: Tetoviranje lepotnih dodatkov, nakita	17
Slika 13: Tetoviranje zaobljub	17
Slika 14: Tetoviranje pomembnih prelomnic.....	18
Slika 15: Obsceno tetoviranje	18
Slika 16: Slike postopka priprave roke na tetoviranje	21
Slika 17: Zgradba kože.....	21
Slika 18: Slike postopka tetoviranja na prstu	23
Slika 19: Slike postopka tetoviranja na rami.....	24
Slika 20: Bepanthen plus.....	25
Slika 21: Dermabrazivna metoda	26
Slika 22: Krio-kirurška metoda	26
Slika 23: Izrezanje	27
Slika 24: Laserska metoda.....	27

Kazalo grafov:

Graf 1: Imaš tatu?	29
Graf 2: Kje imaš tatu?	29
Graf 3: Zakaj bi se / si se odločil za tatu?	30
Graf 4: Kaj bi si dal vtetovirati, oz. kakšen tatu imaš?	30
Graf 5: Ali poznaš zdravstvene posledice tetoviranja?	31
Graf 6: Katere posledice tetoviranja so ti poznane?	31
Graf 7: Bi se odšel tetovirati nekemu, ki ti ponudi cenejše storitve, za delo pa nima ustreznih kvalifikacij?	32
Graf 8: Bi se tetoviral brez vednosti staršev?.....	32
Graf 9: Ali si mnenja, da je možno tatu odstraniti?	33
Graf 10: Ali poznaš katero od metod odstranjevanja tetovaže?	33

1. UVOD

Ljudje po vsem svetu si že tisočletja krasijo telesa na različne načine. Eden izmed načinov okraševanja telesa je tudi tetovaža. Tetoviranje je staro kot človeštvo in je že od nekdaj izraz človekove povezanosti s primarno, fizično platjo življenja; je povezava med svetom duha in svetom telesa. Simbolično povezuje človeka z naravo, kakor je bil z njo povezan v pradavnini. Poznale in častile so jo vse velike svetovne civilizacije, skozi stoletja pa so se razvili prepoznavni tradicionalni slogi oz. motivika posameznih narodov in ljudstev.

Lahko rečemo, da sta narava in kvaliteta tatujev v današnjem času odvisni od socialne in kulturne stopnje ekonomske razvitosti.

V širšem smislu pomeni tetoviranje več med seboj različnih načinov krašenja telesa: vbadanje pigmenta, opeklina ali kavterizacija (žigosanje s toploto), brazgotinjenje ali starifikacija, barvanje telesa z različnimi pigmenti. V ožjem pomenu pa gre za vnašanje barvila pod kožo tako, da se poslikava ohrani celo življenje.¹

Tetoviranje pomeni okraševanje površine telesa s tem, da se (navadno s pomočjo igel, v novejšem času električnih aparatov) pod kožo nanese sloj obarvanega črnila. Tatu je lahko črn ali pa katerekoli druge barve ali barvne kombinacije. Podoba je lahko stilizirana, abstraktna, predstavlja lahko tudi konkreten motiv (npr. žival ali predmet, napis ali lik) ali pa je povsem verodostojna reprodukcija slike oz. fotografije. Tatuji lahko izražajo zmago ali poraz, veselje ali žalost, so lahko del ceremonij ali ritualov, izražajo različne človeške lastnosti in občutke, kot so zadovoljstvo, sadizem, vraževernost.

Danes tetoviranje ne poraja vprašanj o tehnikah tetoviranja, ampak predvsem o pomenu in namenu tetoviranja. Tehnike tetoviranja se namreč skozi zgodovino niso znatno spreminjale. Razlike obstajajo le v kvaliteti tatujev, saj se instrumenti za tetoviranje izboljšujejo. Uporabljali so jih za medicinsko zdravljenje glavobolov, očesnih bolezni in revmatičnih obolenj.

¹ Dimitrij Vremec, Tetoviranje, str.: 10

1.1 NAMEN RAZISKOVALNE NALOGE

Namen raziskovalne naloge je ugotoviti, kako nastane tatu, kako dobro tetovažo poznajo dijaki in kako se zavedajo posledic le-te, kako je želja po tatujih dandanes razvita med mladimi, kakšni tatui so trenutno priljubljeni in ali se da tetovažo odstraniti.

1.2 HIPOTEZE

Postavili sva si naslednje hipoteze:

- 1. hipoteza: Večina dijakov na naši šoli nima tetovaže.**
- 2. hipoteza: Dijaki se zavedajo zdravstvenih posledic tetoviranja.**
- 3. hipoteza: Večina dijakov se ne bi dala tetovirati tatuatorju brez kvalifikacij, ki pa ponuja cenejšo storitev.**
- 4. hipoteza: Dijaki se zanašajo na to, da se v skrajnem primeru da tetovaža tudi odstraniti.**

1.3 RAZISKOVALNE METODA DELA

Empirična metoda dela temelji na anketnem vprašalniku (priloga 1), ki sva ga izpeljali na Srednji zdravstveni šoli Celje. Podatke sva zbrali, analizirali in grafično obdelali.

1.3.1 VZOREC

V anketo sva vključili dijake zaključnih letnikov programa Tehnik zdravstvene nege SZŠ Celje. Vzorec je vključil 100 dijakov in dijakinj. Vsi dijaki so se pozitivno odzvali in izpolnili anketo.

1.3.2 INSTRUMENT MERJENJA

V anketnem vprašalniku je 10 vprašanj odprtega in zaprtega tipa.

1.3.3 ZBIRANJE, OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Anketo sva izvedli v mesecu januarju 2008. Anketa je bila anonimna. Podatke sva obdelali v programu Microsoft Excel. Rezultate sva grafično prikazali s pomočjo krožnih diagramov.

1.3.4 POGOVOR IN PRAKTIČNO PRIKAZOVANJE DELA

29. januarja 2008 sva si praktično ogledali izdelavo tetovaže pri tatuatorki U. P., dipl. m.s., ki svoj prosti čas nameni izdelovanju tatujev.

2. TEORETIČNI DEL

2.1 ZGODOVINA TETOVIRANJA

Tetoviranje ima svoj nastanek in izvor v tako oddaljeni in pomanjkljivo dokumentirani preteklosti, da o kakšnem natančnem časovno in krajevno opredeljenem izvoru ne moremo govoriti. Kot zatrjujejo antropologi, naj bi bilo najstarejše znano tetoviranje najdeno na koži mumificiranega trupla izpred 5200 let. Klasični pisci pa omenjajo tovrstne oznake pri starih Grkih, Germanih, Galih, Tračanih in Bretoncih. Zanimivo je tudi dejstvo, da so v jamah in drugih najdiščih našli podobe in kipe človeških teles, na katerih je zgovorno nakazano tetoviranje. Odkrili so tudi razne pripomočke, orodja, razne posode z barvili, najdene skupaj z ostrimi iglami iz živalskih kosti ali kamnitih okruškov, ki so se verjetno uporabljali za tetoviranje.

Beseda tatu izhaja iz samoanske besede tat(a)u, ki pomeni 'risati, označiti'. Prvič je omenjena v zapisih in dnevniku raziskovalca Jamesa Cooka z njegove odprave na južni Pacifik leta 1769.

Strokovnjaki domnevajo, da so bile, prve tetovaže zaradi pozicije narejene predvsem v terapevtske namene, kot medicinsko zdravljenje glavobolov, očesnih bolezni in revmatičnih obolenj.

V času stare kamene dobe so raziskovalci našli sledove železovega in manganovega oksida, ki pa se za izdelavo barvil uporabljata še danes.

V starem Egiptu so tetovaže postale simbol prestiža, družbenega položaja in moči posameznika, kjer so si moški pripadniki aristokratskega sloja na telo nenehno dodajali pravilne geometrične vzorce, dokler niso le ti popolnoma prekrili telesa. Ženske pa so nosile tetovaže, ki so upodabljale boga plodnosti, kar je nakazovalo na globok religiozni pomen.

Slika 1: Primer tetoviranja v starem Egiptu

Podobno je bilo pri Ilirih in Tračanih, le da so njihove ženske nosile tetovaže kot znak pripadnosti določeni družini, neke vrste spoštovana stigmatizacija, pa tudi že zgolj kot modni dodatek.

Rimljani so uporabljali tetovaže za označevanje sužnjev, običajno z napisom »davek plačan«. Poleg tega so tetovaže postale tudi način kaznovanja kriminalcev, ki so jim na vidno mesto na telesu vtetovirali ime zločina, ki so ga zagrešili.

Na območju Pacifika, predvsem za domorodce na Borneu, Samoi in za Maore, je tetoviranje bilo in še vedno je, pomemben obredni ritual z leseno palico in ostro konico, ki jo namakajo v rastlinska barvila. Njihove ženske pa imajo na rokah, dlaneh, nogah in stopalih bolj nežne vzorce, ki naj bi poudarjali moč ženskih čarov in privlačnost.

V Indiji so se tetovirali le menihi, saj naj bi med samim procesom tetoviranja, s tetovažo vnesli magično moč. Tetovaže so bile moška domena, saj so ljudje verjeli, da ženske ne potrebujejo dodatne magične moči, ker naj bi jo imele že same po sebi dovolj.

V različnih kulturah se je razvilo nenavadno veliko različnih metod tetoviranja. Ameriški Indijanci so si kožo označevali s praskanjem in vbadanjem (s trnjem in ošiljenimi paličicami); nekatera kalifornijska plemena so nato v brazgotine vnesla barvo. Arktična in druga severna plemena (Inuiti oz. Eskimi) so si kožo dobesedno 'šivala': pod kožo so potisnili iglo z nitjo, prepojeno z barvo (običajno so bile to saje) in tako zarisali črte ter druge oznake. V Polineziji in Mikroneziji so se plemena tetovirala s pomočjo lesene palice, opremljene z vrsto trnov, ki je spominjala na nekakšne grablje oz. glavnik.

Staro ljudstvo na Japonskem se je tetoviralo po telesu in obrazu, saj so verjeli, da jih tetovaže ščitijo pri ribolovu in potapljanju pred napadi velikih rib. Od srednjega veka dalje, pa so začeli tetovaže uporabljati za označevanje kriminalcev.

Slika 2: Izdelava tetovaže pri Japoncih

Okoli 15. stoletja pa so tetovaže ponovno postale izredno priljubljene, predvsem med nižjim slojem prebivalstva, igralci, delavci in prostitutkami, ter omogočile razvoj umetnosti tetoviranja.

2. 2 TETOVIRANJE DANES

Danes se je odnos do tetoviranja spremenil. Tetoviranje pomeni način izražanja identitete, samopodobe in edinstvenosti, je vrsta kulture in umetnosti, lahko izražajo neverbalno komunikacijo in nam pripovedujejo zgodbe iz življenj prejšnjih narodov. Naslednji vidik tatujev je erotičen, saj telo naredi bolj seksualno zanimivo, privlačno in kaže na človeške spolne preference. Uporabljajo se tradicionalni (tribalistični, keltski, kitajski simboli) in sodobni motivi (prizori iz filmov, pop-in artike sodobnega sveta,...). Po barvi so tetovaže enobarvne (monokromatske) in večbarvne.

2. 3 TIPIZACIJA TETOVIRANJA

Tetovaže lahko razvrstimo v različne tipe:

2.3.1 ETNOIDENTIFIKACIJSKO TETOVIRANJE

Večinoma so to slike na rokah; razne zastave, znamke, emblemi, značilni za pleme, ljudstvo, mesto ali deželo. Podajajo natančno informacijo o izvoru tetovirane osebe, o soseski, kjer se je rodila in odraščala; izvira iz stare prakse, ki so jo razna plemena uporabljala za medsebojno razlikovanje in prepoznavanje. Tribalistični (plemenski) znaki imajo preprost pomen: ugaja nam, kako so videti na koži. Povečujejo našo samozavest in samozavedanje, pozitivno naravnost ter nas povezujejo z naravnimi elementi skrivnostne pradavnine.

Slika 3: Etnoidentifikacijsko tetoviranje

2.3.2 SIMBOLNO TETOVIRANJE

Pogosto gre za označbe, ki jih njihov imetnik ne pozna: mitološke podobe, podobe odpustnikov, zvezde, sonce, luno in druge planete. Tu so tudi simboli, ki dajejo na prvi pogled vtis, da niso z ničimer povezani, a jim vedno lahko prisodimo vsaj vraževerje njihovega lastnika.

Slika 4: Simbolno tetoviranje

2.3.3 NASLEDNIŠKO TETOVIRANJE

Tu gre za prenos organizacijskih, socialnih in kulturnih običajev na potomce, s težnjo označiti nekoga s podobami, ki so jih nosili njegovi očetje, kakor da gre za anatomske dednost.

Slika 5: Nasledniško tetoviranje

2.3.4 RELIGIOZNO TETOVIRANJE

Sestoji se iz različnih tipov križa, religioznih izrekov, svetnikov in svetnic. Navadno so vzporedno dodane tudi začetnice tetoviranega, če ima le-ta do svoje vere zelo osebni odnos. Razširjenost tega tipa tetoviranja se je verjetno začela s konjeniki iz Loreta, ki so bili čuvarji Bazilike v času papeža Sistusa V.

Slika 6: Religiozno tetoviranje

2.3.5 LJUBEZENSKO TETOVIRANJE

Dejstvo, da ima nekdo na sebi vbodene neizbrisne klasične romantične simbole ljubezni (srce, srce prebodeno s puščico, verižica, ključi, rože ...) je pomagalo, da je npr. zapor bil znosnejši, vendar je to daleč od najbolj temeljnega čustvenega razmerja. Takšne simbole navadno najdemo na rokah in prsih.

Slika 7: Ljubezensko tetoviranje

2.3.6 TETOVIRANJE VZDEVKOV

Nekateri zavrženi otroci niso nikoli poznali svojega pravega imena, imeli pa so vzdevek, ki je bil izraz prepoznavanja in priznavanja. Včasih so si ga tetovirali na kožo, kar je bila neke vrste deklaracija njihove življenjske identitete.

Slika 8: Tetoviranje vzdevkov

2.3.7 TETOVIRANJE POVRAČILA, MAŠČEVANJA

Še posebej razširjeno je med zaporniki, ki so pogosto žrtve informatorjev in zavrženi od družbe. Ta sprejema le tiste, ki ji služijo, in tiste, ki si takšno vrnitev vanjo lahko kupijo. Same slike so pogosto povezane z motivom roke, bodal, sabelj, pištol, grobnic ali lobanj. Poleg teh se pojavljajo različni stavki, ki označujejo objekt in način maščevanja.

Slika 9: Tetoviranje povračila, maščevanja

2.3.8 TETOVIRANJE STOPNJE ALI RANGA

Takšno označevanje se uporablja za označevanje različnih nivojev avtoritete in podrejenosti ali nadrejenosti, npr. med člani sekte, klana, združenja, praviloma tajnih organizacij in s tem izven uveljavljenih družbenih norm. Pogosto so takšne označbe črte, pike in geometrične figure, ki nosijo natančen pomen za njihovega nosilca – so hkrati stopnja in njegove inicialke. Velikokrat se pojavljajo na hrbtni strani dlani in na zapestjih.

Slika 10: Tetoviranje stopnje ali ranga – Davidsonov klan (Davidson clan)

2.3.9 POKLICNO TETOVIRANJE

Pomeni način identifikacije osebe preko dejavnosti ali poklica tetoviranega. Mizar bi npr. imel odtisnjen simbol žage, zidar svinčnico, brivec britev in podobno.

Slika 11: Poklicno tetoviranje

2.3.10 TETOVIRANJE LEPOTNIH DODATKOV, NAKITA

V to supino sodijo razne podobe prstanov, zapestnic ter deli telesa, ki so tetovirani tako, da dajejo vtis obleke (ovratnik okrog vratu, nogavice na nogah). Sem sodijo tudi razne medalje, odlikovanja ali pa preproste podobe, ki naj bi spominjale na način življenja tetoviranega.

Slika 12: Tetoviranje lepote dodatkov, nakita

2.3.11 TETOVIRANJE ZA OBLJUB

Razširjeno je pri ljudeh, ki so izdali svoje prijatelje. Včasih si jih vtetovirajo sami – spominjalo naj bi jih, da je njihova napaka ali žalitev še živa. Skoraj vedno gre za pisane stavke, najbolj pogosta mesta zanje so ramena ali prsi.

Slika 13: Tetoviranje zaobljub

2.3.12 TETOVIRANJE POMEMBNIH PRELOMNIC

Nastalo je iz potrebe pomnjenja določenih pomembnih datumov ali karakteističnih obdobij: novinčeva številka, datum vstopa ali izstopa iz vojske, obdobje prestajanje kazni, datum izpustitve, začetek ljubezni, odhod v tujino, romanje, rojstvo, smrt ...

Slika 14: Tetoviranje pomembnih prelomnic

2.3.13 OBSCENO TETOVIRANJE

V splošnem predstavlja vse možne načine človeških, živalskih in mešanih združevanj, inspirirano je predvsem z dvojim: po eni strani gre za upor proti represiji, v kateri mora živeti posameznik (vojska, ječa, kaznilnica, ladja, popravni dom...), po drugi pa za neko določeno obliko upiranja puritanskim moralnim pogledom "pravilno" mislečih.

Slika 15: Obsceno tetoviranje

2.4 ZDRAVSTVENE POSLEDICE TETOVIRANJA

Posledice tetoviranja so lahko takojšnje, npr. krvavitve, poškodbe tkiva in infekcije. Možna je alergija na vazelinsko mazilo, s katerim tatuatorji, zaradi lažjega vbadanja, namažejo kožo. Alergije se lahko pojavijo po več mesecih ali celo letih. Povzročajo jih tudi rdeča barva, v kateri je živosrebrena spojina. Še bolj nevarna pa je okužba s hepatitisom B, C in D. Do nje lahko pride, če pripomočki niso pravilno sterilizirani.

Iz literature je znano, da pri določenem odstotku ljudi pride do čezmernega odziva kože, ki se kaže v obliki otekline, vnetja ali gnojenja. Težave ob zdravljenju minejo in pustijo vidne ali tipne spremembe. Med poznejše zaplete sodijo tako imenovani keloidi ali fibroza. Na mestu vbodov oziroma poslikave pride lahko do nevnetne kožne spremembe, ki pusti trajne posledice.

2.5 POSTOPEK TETOVIRANJA

29. januarja 2008 sva se z osebama A in B, ki sta želeli biti neimenovani odpravili k simpatični U. P., dipl. m.s., ki se v prostem času ukvarja s tatuji.

2.5.1 PRED TETOVIRANJEM

Najprej se je tatuatorica z osebama na kratko pogovorila in pridobila podatke. Vprašala ju je, na katerem mestu želita imeti tetovažo in pregledala stanje kože. S pogovorom je izključila možnosti, kot so problematična koža, dermatološke bolezni, hemofilija, epilepsija, diabetes, srčne težave, visok krvni tlak, itd. Vprašala ju je, če jemljeta kakšna zdravila. Na kratko je predstavila postopek tetoviranja in opremo, ki jo bo uporabila. Pravi, da je v prvi vrsti tetoviranje varno le, če se uporablja ustrezna, predpisana in kvalitetna oprema, sterilne igle in vsa dodatna oprema, ki je temeljito očiščena z ultrazvočnim čistilcem, razkužena ter sterilizirana s parnim sterilizatorjem. Uporablja tudi kvalitetne barve. Poudarila je, da naj osebi prideta na tetovažo pripravljeni, umirjeni, neobremenjeni, brez strahu in v treznem stanju. Pomembno je, da se pred in po tetoviranju ne uživa alkohola, saj alkohol ali pa tudi že samo aspirin povzročita, da je kri bolj redka in tekoča ter lahko pride pri tetoviranju do krvavitev, ki se jih težje ustavi. Priporočila je, da tik pred obiskom ne uživa hrane. S seboj pa

naj prineseta kremo Bepanthen plus. Potem so si tatuvatorka Urška in osebi A ter B ogledali motive in izbrali tatu.

2.5.2 POTEK NA DAN TETOVIRANJA

OSEBA A: področje: roka – prst (sredinec); motiv: tribal

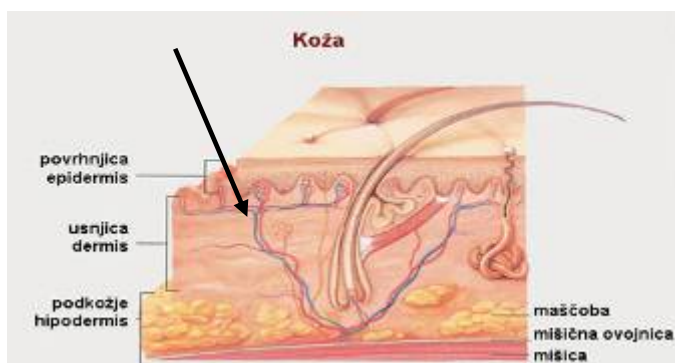
Tatuatorka je površino kože očistila, obrila in razkužila. Nanjo je nanesla obris slike.

Slika 16: Slike postopka priprave roke na tetoviranje

Tatuatorka uporablja posebno električno napravo, ki je v obliki male pištole. Električna pogonja majhen motorček v njej, ki z veliko hitrostjo zabada eno ali več igel kakšnih milimetrov globoko v kožo. Zanimalo naju je, kako daleč seže igla. Povedala je, da gre črnilo v drugo plast kože, torej v usnjico (s puščico prikazano na sliki 17). Celice usnjice so med tistimi v telesu, ki so razmeroma stalne, stabilne in dolgo ostajajo nespremenjene. Če je tetovaža narejena pravilno, bo tatu ostal enak do konca življenja.

Slika 17: Zgradba kože

Napravo za tetoviranje zaščiti s posebno folijo, sama pa nosi sterilne rokavice. Najprej namaže področje kože z vazelinsko kremo in vtetovira zunanje linije slike. Nato senči in barva tetovažo.

V času tetovaže se iz tetovirane kože izloča tudi sokrvica; to je naravna prozorna tekočina iz podkožja in kapilar tik pod površino kože, zato med tetoviranjem površino kože še dodatno razkužuje z alkoholom.

Na koncu površino zaščiti s sterilno folijo, ki zaščiti kožo pred umazanijo, prahom in bakterijami prvih nekaj ur po tetoviranju. Posreduje natančna navodila za nego in celjenje tetovaže.

Slika 18: Slike postopka tetoviranja na prstu

OSEBA B: področje: roka – rama; motiv: tribal

Slika 19: Slike postopka tetoviranja na rami

2.5.3 NAVODILA PO TETOVIRANJU:

Naslednji dan odstranimo folijo in umijemo tatu z mlačno vodo in nevtralnimi milom ali gelom za tuširanje s PH faktorjem 5,5, da odstranimo ostanke barve, sluzi itd. Ne pritiskamo preveč in tatu ne držimo predolgo časa pod vodo. Nato ga previdno osušimo in na tanko namažemo s kremo. Priporočljiva krema je Bepanthen plus (mazanje 3x na dan ali večkrat po potrebi), saj vsebuje klorheksidinijev diklorid, ki deluje kot antiseptik, preprečuje okužbe in celi rane.

Slika 20: Bepanthen plus

Tetovaže ni potrebno več pokrivati, priporočena pa so čista, lahka, bombažna, zračna oblačila. Tetovaža se praviloma celi nekje od 10 do 14 dni, saj je koža razdražena in povrhnjica poškodovana, podobno kot pri sončnih opeklinah. Zaceljena je, ko jo preraste nova povrhnjica. Tetovaža ni več tako bleščeča, kot je bila, temveč je nekoliko bolj zabrisana. Tri tedne ni priporočljivo kopanje v bazenu in opravljanje težjih telesnih dejavnosti, kot so težke fizične in športne aktivnosti. Odsvetujejo se dotiki na tetovirano območje, uporaba savne in solarija. Naslednjih 14 dni tetovažo spiramo zjutraj in zvečer, čez dan pa mažemo na 4 ure - 5x na dan. Po 3 do 5 dneh se bo zgornja temnejša plast (povrhnjica kože) začela luščiti. To je normalni pojav, saj se koža celi in tako obnavlja. V nobenem primeru pa se ne smemo praskati in ne odstranjevati odpadle kože sami. Po enem mesecu je obvezen pregled pri tatuatorju. Zanimalo naju je, ali je tetoviranje nevarno.

Tatuatorka nama je podala nekaj navodil, na katere ne smemo pozabiti: Če se odpravimo k profesionalnemu mojstru tetoviranja, nevarnosti ni. Mnogo ljudi se boji, da se pri tetoviranju okužijo z različnimi nalezljivimi boleznimi. Vendar pa to ne drži, vsaj se v profesionalnem salonu za tetoviranje, kjer pravi mojster vedno uporablja sterilne rokavice za enkratno uporabo, avtoklav (aparatus, v katerem se pri visoki temperaturi in pri visokem tlaku sterilizirajo pripomočki, ki prodirajo v kožo) in s posebno folijo zaščitijo vse površine ter predmete, ki so v neposredni bližini strank. Strogo se mora držati tudi postopka tetoviranja.

2.6 ODSTRANITEV TETOVAŽE

Odstranjevanje tetovaž je lahko problematično, zlasti če je večbarvno. V svetu obstajajo tehnike, pri katerih se npr. uporablja laser, ki natančno izžge barvilo pod kožo ter tako 'izbriše' tatu. Vendar pa so te tehnike zelo zahtevne in tudi precej drage. Pri tretjini zdravljenje ne prinese pričakovanih učinkov. Z omenjenimi laserji ni mogoče odstraniti rumenega pigmenta, odstranitev pigmentov največkrat ni popolna, po postopku pa običajno ostane večja ali manjša brazgotina, zlasti, če je bil tatu velik. Pogosto ta poseg tatuja tudi ne izbriše povsem. Sicer je načinov za odstranitev tatuja več. Izbira je odvisna od velikosti, položaja in barvne zapoljenosti tetovaže.

Metode odstranitve tetovaže so:

- **Dermoabrazivna metoda:**

Koža se postrga (podobno kot pri mehanskem brušenju različnih površin), da se odstrani zgornji in srednji sloj.

Slika 21: Dermabrazivna metoda

- **Krio-kirurška metoda:**

Predel se lokalno zamrzne (npr. s pomočjo utekočinjenega dušika), nakar se kirurško odstrani plast kože.

Slika 22: Krio-kirurška metoda

- **Izrezanje:**

Kirurg preprosto izreže celoten sloj podkožja, nato pa zašije vrhnji sloj z običajnimi kirurškimi šivi.

Slika 23: Izrezanje

- **Laserska metoda:**

Laser oddaja kratke pulze usmerjene (s konstantno valovno dolžino) svetlobe, ki prodrejo pod kožo. Črnilo tetovaže svetlobo vpije, kar povzroči, da se delci črnila razpršijo na manjše, mikroskopsko majhne delčke; te potem sčasoma odstrani imunski sistem telesa. Tip laserske svetlobe, ki ga kirurg uporabi, je odvisen od barve in vrste črnila tetovaže.

Slika 24: Laserska metoda

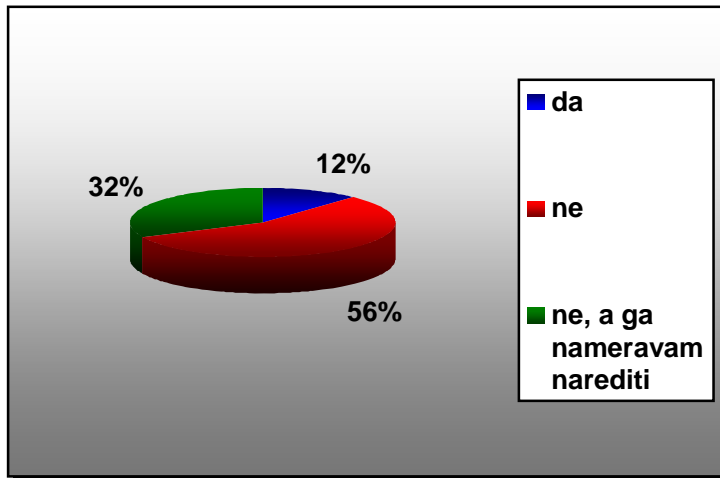
Za tovrstne storitve uporabljajo laser IPL, ki je v tem obdobju priznan kot najučinkovitejši in najkvalitetnejši. Poudariti pa je treba, da lahko le izkušen dermatolog pred predvidenim laserskim posegom kožo temeljito pregleda z dermatoskopom - nikakor namreč ne sme spregledati prekanceroz ali, še huje, melanoma. V takšnih primerih bi poseg z laserjem lahko pripeljal do usodnih posledic. Pomembno je tudi, da pred laserskim posegom opravi fotografski (po možnosti dermatoskopski) posnetek sprememb, ki jih namerava odstraniti.

3. RAZISKOVALNI DEL

V raziskovalnem delu so prikazani grafi na podlagi anonimne ankete, ki sva jo izvedli v mesecu januarju 2008. Anketo je izpolnilo 100 dijakov. Podatke sva obdelali v programu Microsoft Excel. Rezultati so grafično prikazani v obliki krožnih diagramov.

1) Imaš tatu?

Odgovori:

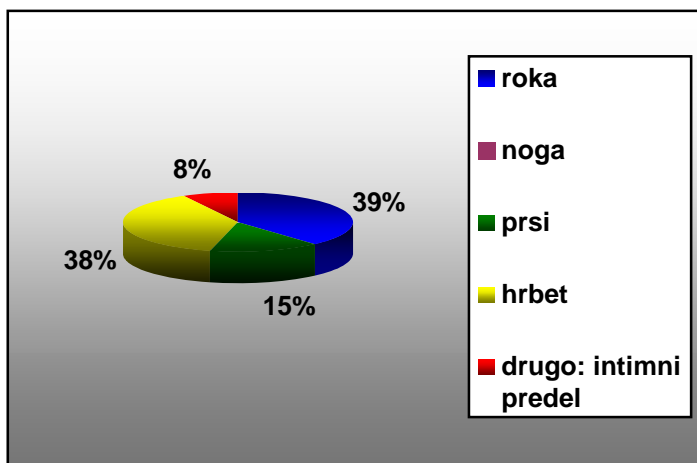

Graf 1: Imaš tatu?

KOMENTAR: Iz grafov je razvidno, da več kot polovica dijakov nima tatuja (56%), 32% dijakov si ga namerava v bodoče narediti, 12% dijakov pa nima tatuja.

2) Kje imaš tatu?

Odgovori:

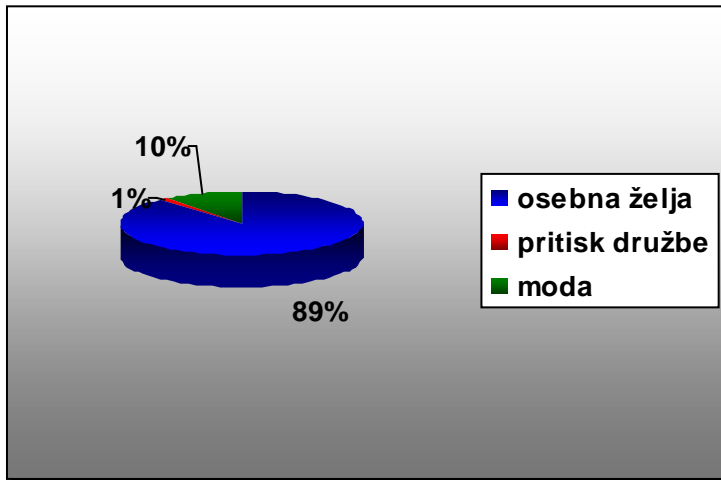

Graf 2: Kje imaš tatu?

KOMENTAR: Iz grafa je razvidno, da je najbolj priljubljeno mesto za tetovažo med dijaki roka (39%). Le z odstotkom razlike pa sledi hrbet (38%). Tatuje imajo tudi na prsih (15%) in na intimnem predelu (8%). Na nogi dijaki nimajo tetovaže.

3) Zakaj bi se / si se odločil za tatu?

Odgovori:

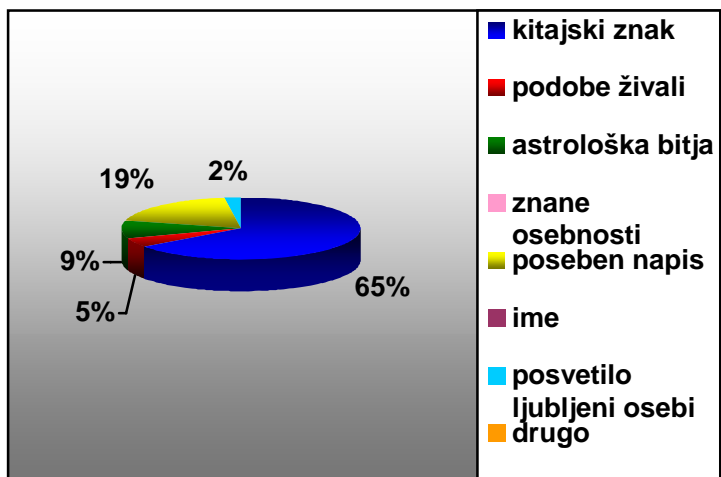

Graf 3: Zakaj bi se / si se odločil za tatu?

KOMENTAR: Iz grafa je razvidno, da se dijaki večinoma odločajo za tatu iz osebne želje (89%), kljub temu pa pri njih igra vlogo tudi moda (10%) in pa, čeprav le v enem odstotku, tudi pritisk družbe.

4) Kaj bi si dal vtetovirati, oz. kakšen tatu imaš?

Odgovori:

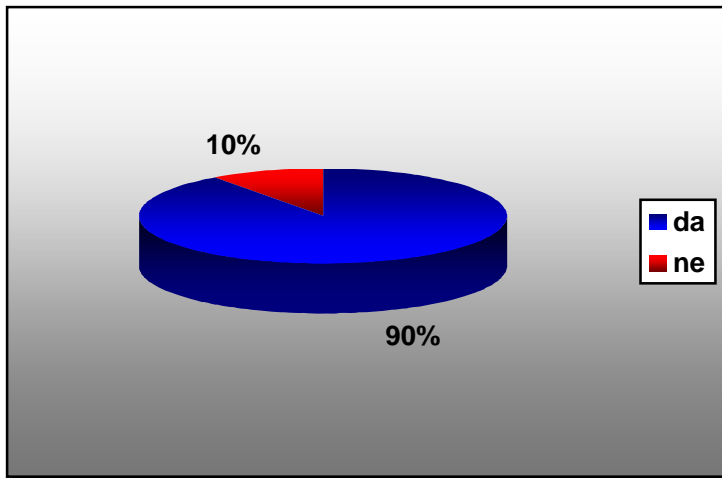

Graf 4: Kaj bi si dal vtetovirati, oz. kakšen tatu imaš?

KOMENTAR: Iz grafa je razvidno, da je med dijaki najbolj priljubljen motiv tetovaže kitajski znak (65%). Sledi poseben napis (19%), astrološko znamenje (9%), podobe živali (5%) in posvetilo ljubljeni osebi (2%).

5) Ali poznaš zdravstvene posledice tetoviranja?

Odgovori:

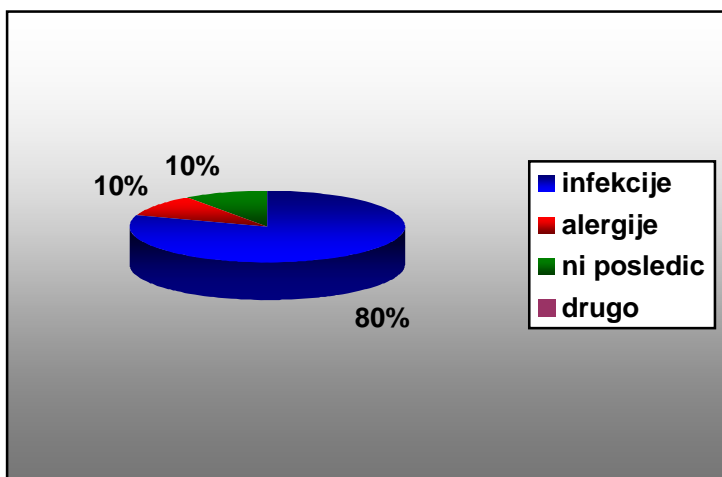

Graf 5: Ali poznaš zdravstvene posledice tetoviranja?

KOMENTAR: Iz grafa je razvidno, da 90% dijakov pozna zdravstvene posledice tetoviranja, 10% pa ne.

6) Katere posledice tetoviranja so ti poznane?

Odgovori:

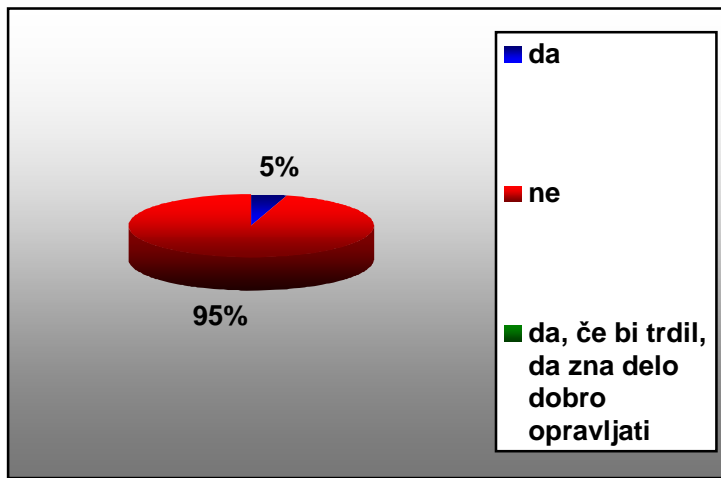

Graf 6: Katere posledice tetoviranja so ti poznane?

KOMENTAR: 80% dijakov pozna posledice v smislu prenosa infekcije, 10% dijakov pa kot možnost nastanka alergij. 10% dijakov meni, da ni zdravstvenih posledic.

7) Bi se odšel tetovirati nekemu, ki ti ponudi cenejše storitve, za delo pa nima ustreznih kvalifikacij?

Odgovori:

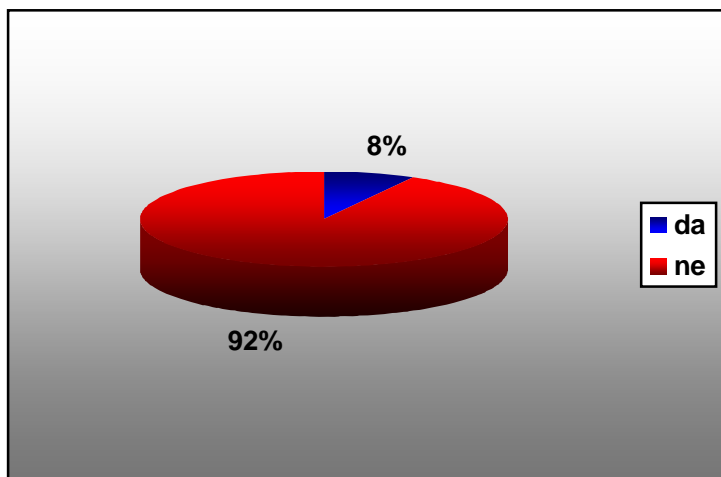

Graf 7: Bi se odšel tetovirati nekemu, ki ti ponudi cenejše storitve, za delo pa nima ustreznih kvalifikacij?

KOMENTAR: Veseli nas, da se je pri tem vprašanju večina odločila za ne (95%). Pet odstotkov pa bi se šlo tetovirati tudi takšnemu, ki nima ustreznih kvalifikacij.

8) Bi se tetoviral brez vednosti staršev?

Odgovori:

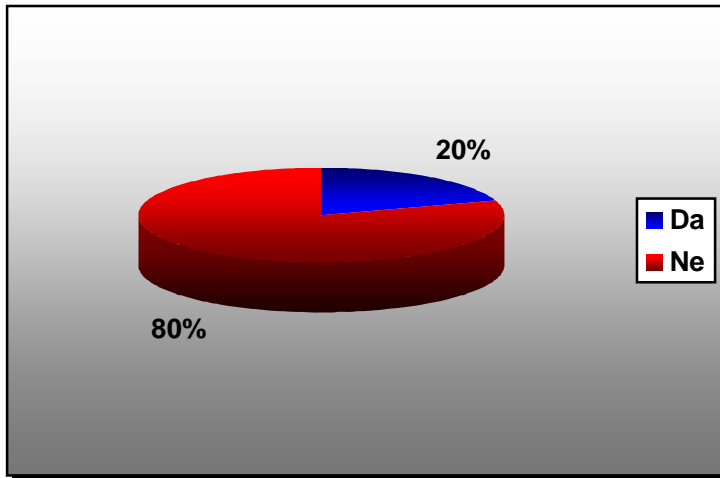

Graf 8: Bi se tetoviral brez vednosti staršev?

KOMENTAR: Večina dijakov (92%) se ne bi šla tetovirati brez vednosti staršev, 8% pa se bi šlo tetovirati brez vednosti staršev.

9) Ali si mnenja, da je možno tatu odstraniti?

Odgovori:

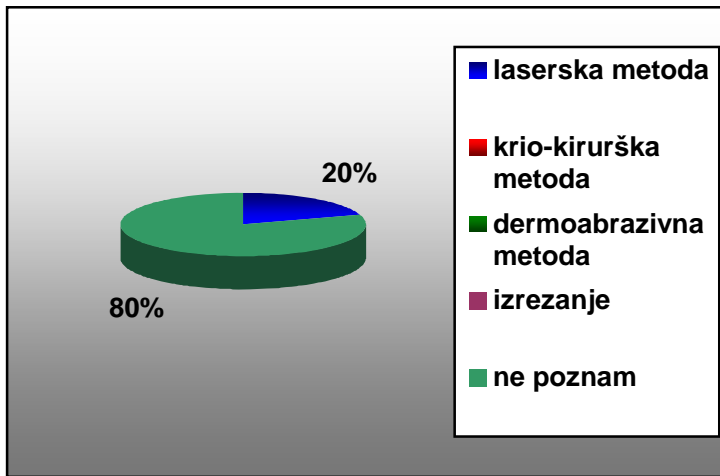

Graf 9: Ali si mnenja, da je možno tatu odstraniti?

KOMENTAR: 80% dijakov je mnenja, da se tatu ne da odstraniti, 20% pa, da ga je mogoče odstraniti.

10) Ali poznaš katero od metod odstranjevanja tetovaže?

Odgovori:

Graf 10: Ali poznaš katero od metod odstranjevanja tetovaže?

KOMENTAR: 20% dijakov pozna lasersko odstranitev tetovaže, 80% dijakom pa nobena od metod odstranjevanja tetovaže ni poznana, kar se ujema s prejšnim podatkom (graf št.9).

3. RAZPRAVA

V raziskovalni nalogi sva ugotovili, da je tetoviranje priljubljeno med srednješolci. Pri raziskovanju sva uporabili več metod dela (anketa, pogovor, opazovanje praktičnega dela, pisni viri informacij, internet), ki so se izkazale za dobre. V veliko pomoč nama je bil pogovor z tatuatorko U. P., ki nama je omogočila tudi prisotnost pri izdelavi tetovaže.

V nalogi sva postavili štiri hipoteze, ki pa jih nisva mogli v celoti potrditi.

Rezultati zastavljenih hipotez:

1. hipoteza: Večina dijakov na naši šoli nima tetovaže.

56% dijakov ni tetoviranih, 12% dijakov ima tatu, 32% dijakov pa si ga ima namen narediti.

Prva hipoteza je potrjena.

2. hipoteza: Dijaki se zavedajo zdravstvenih posledic tetoviranja.

80% dijakov se zaveda posledic tetoviranja v smislu prenosa infekcije, 10% dijakov pa kot možnost nastanka alergij. 10% dijakov meni, da je tetoviranje varno.

Druga hipoteza je potrjena.

3. hipoteza: Večina dijakov se ne bi dala tetovirati tatuatorju brez kvalifikacij, ki pa ponuja cenejšo storitev.

95% dijakov se ne bi dalo tetovirati tatuatorju brez kvalifikacij, kljub cenejši storitvi. 5% dijakov pa bi se vendarle prepustilo tetovirati nestrokovnjaku.

Tretja hipoteza je potrjena.

4. hipoteza: Dijaki se zanašajo na to, da se v skrajnem primeru da tetovaža tudi odstraniti.

20% dijakov pozna laserko odstranitev tetovaže, 80% dijakom pa nobena od metod odstranjevanja tetovaže ni poznana.

Četrta hipoteza ni potrjena.

Večina dijakov bi se odločilo za tetovažo iz osebne želje (89%). Največ dijakov bi si za motiv tatuja izbralo kitajski znak. Za predel tetovaže bi dijaki izbrali hrbet. Tatuatorka U. P. nama je zaupala ceno tetovaže, ki se giblje od 50€ naprej, odvisno od motiva, materiala velikosti in zahtevnosti tatuja. Tetoviranje je odsvetovala pri neprofesionalcih, kjer je sicer tetovaža

cenejša, a v večini primerov nekakovostna. Dijaki se v večini (92%) ne bi tetovirali brez vednosti staršev. V profesionalnih salonih mlajšim od 18 let izdelajo tetovažo le s prisotnostjo starša. Večina dijakov (80%) je mnenja, da se tetovaže ne da odstraniti, 20% pa pozna lasersko odstranitev tetovaže.

Priporočljivo je, da se z vprašanji o nevarnostih, o postopku samem, zaščitnih ukrepih, motivih tetovaže obrnemo le na profesionalnega tatuatorja in se tako izognemo morebitnim nevšečnostim. Tudi sami sva dobili potrditev pri tatuatorki U. P. Opozorila naju je, da je tetoviranje varno le pri profesionalcih, ki uporabljajo sterilizirane igle in se držijo vseh higienskih predpisov. Kljub vsem varnostnim ukrepom pa lahko telo občutljivejših ljudi na poseg močneje reagira in takrat pride do gnojenja ali infekcije. V takem primeru se je potrebno posvetiti s strokovnjakom.

Temeljito pa je potrebno razmisliti kakšno tetovažo bi imeli in kje na telesu. Glede na povpraševanja po tetovažah v današnjem času, se je trg tatuatorjev zelo razširil.

Trenutni modni navdih lahko postane čez nekaj let moteč ali pa ni primeren za določen poklic.

4. ZAKLJUČEK

Z raziskovalno nalogo sva dobili vpogled v postopek tetoviranja, ki pa je v strokovni literaturi slabo prikazan.

V raziskovalni nalogi so zbrani relevantni in verodostojni podatki, s katerimi si lahko pomagajo potencialni kandidati, ki želijo o tej temi izvedeti nekaj več. Narejena je analiza stanja pri dijakih zaključnih letnikov SZŠ Celje, s katero smo dobili vpogled v razmišljanje dijakov o temi tetoviranja.

Najin interes raziskovanja je dobil obrise zaključene celote, najino znanje se je dopolnilo in poglobilo.

Raziskovalna naloga je izhodišče za primerjavo s katero drugo srednjo strokovno šolo, ki se je dotaknila podobne tematike.

Raziskovalna naloga nama je nakazala možnosti nadaljnjega raziskovanja, predvsem v smislu okraševanja telesa z drugimi metodami kot naprimer body painting (*barvanje telesa*). To je oblika umetnosti, ki uporablja kot podlago za risanje in barvanje človeško telo. Za razliko od tatuja, ki je trajen, je bodypainting začasen izdelek.

Zavedamo se, da je okraševanje telesa staro toliko kot človeštvo. Ljudje so si izdelovali različne okraske in se z njimi lepšali. Načini okraševanja so se tekom zgodovine spreminjali in se v posameznih delih sveta zasidrali v kulturno zavest kot nekaj lepega. Vendar naj nas lepota v vsakem pogledu in za vsako ceno ne zaslepi.

“Vsakdo bi moral gledati na svoje telo kot na neprecenljivo darilo... čudovito stvaritev umetnosti, nepopisne lepote in mojstrstva iznad človeškega koncepta – tako krhko, da ga lahko beseda, dih, pogled – še več – že misel ga lahko poškoduje.”

(Nikola Tesla)

5. LITERATURA IN VIRI

Pisni viri

Osonkar, B. Tattoo You. Mladina, maj 1996; 38-40.

Vremec, D. Tetoviranje: etnološko-kulturni oris. Nova Gorica, 1992.

Kimatura, T. Tattoos of the floating world. Amsterdam: Hotei Publishing, 2003.

Wojick, D. Punk and neo-tribal body art. Mississippi: University Press of Mississippi, 1995.

Knafelj, T. in Vrečko, S. Zdravstvene posledice tetoviranja, prebadanja in poslikave telesa. V: Raziskovalna naloga Splošne in strokovne gimnazije Lava, Celje 2005.

Hayes, S. Poslikava telesa. Ljubljana; Tehniška založba Slovenije, 2004.

Knežević, D. Beneath the Surface. Tattoo show international, 2000.

Forty, S. Simboli. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 2006.

Putnins, A. TATTOOING; RISK-taking in adolescence. Youth Studies, junij 1997.

Ustni vir

Urška Poček, tatuatorka, Celje, 29.01.2008

Internet

www.tattoo.com (07.jan.08)

www.users.volja.net/slo-tattoo (01.feb.08)

<http://dalano-tattoo.com> (01.feb.08)

<http://patient-info.com/tattoo.htm> (01.feb.08)

<http://www.healthcare.bayer.si/Bepanthen/> (01.feb.08)

<http://www.howstuffworks.com/tattoo-removal.htm> (01.feb.08)

<http://espanol.istockphoto.com> (19.feb.08)

<http://superchangoattoo.com/wp/about-us/artists/juan> (19.feb.08)

<http://www.starchamber.com/paracelsus/elvish/images/> (19.feb.08)

<http://www.tattoos-by-design.co.uk> (19.feb.08)

<http://tattoo.about.com/library/graphics/kerrieto.es.jpg> (19.feb.08)

<http://www.grunt.com/images-bs/tattoos/stewart.jpg> (19.feb.08)

6. PRILOGA

ANKETNI VPRAŠALNIK

Sva dijakinji II.KT na SZŠ Celje. Letos sva se odločili za raziskovalno nalogo "Tattoo".

Prosili bi vas, da odgovorite na naslednja vprašanja in nama tako pomagate pri izdelavi naloge.

Veliko veselja pri izpolnjevanju ankete in hvala.

Starost: _____

Letnik: _____

Spol: moški
 ženski

1) Imaš tatu?

- da
- ne
- ne, a ga nameravam narediti

2) Kje imaš tatu?

- roka
- noga
- prsi
- hrbet
- drugo: _____

3) Zakaj bi se / si se odločil za tatu?

- osebna želja
- pritisk družbe
- moda
- drugo: _____

4) Kaj bi si dal vtetovirati oz. kakšen tatu imaš?

- kitajski znak
- znane osebnosti
- podobe živali
- poseben napis
- posvetilo ljubljeni osebi
- asterološka bitja
- ime
- drugo: _____

5) Ali poznaš zdravstvene posledice tetoviranja?

- da
- ne

6) Katere posledice tetoviranja so ti poznane?

- infekcije
- alergije
- ni posledic
- drugo: _____

7) Bi se odšel tetovirati nekemu, ki ti ponudi cenejše storitev, za delo pa nima ustreznih kvalifikacij?

- da
- ne
- da, če bi trdil, da zna delo dobro opravljati

8) Bi se tetoviral brez vednosti staršev?

- da
- ne

9) Ali si mnenja, da je možno tatu odstraniti?

- da
- ne

10) Ali poznaš katero od metod odstranjevanja tetovaže?

- laserska metoda
- krio-kirurška metoda
- dermoabrazivna metoda
- izrezanje
- ne poznam

°°Hvala°°